

БОЯН СИМИЧ

**Държавната пропаганда
в Югославия и България
през 30-те години
на XX век**

БОЯН СИМИЧ

**Държавната пропаганда
в Югославия и България
през 30-те години
на XX век**

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Д-р Войн Божинов

(Българска академия на науките,
Институт за исторически изследвания)

Доц. д-р Христо Салджиев

(Тракийски университет Стара Загора,
Педагогически факултет)

Д-р Владан Йованович

(Институт за нова история на Сърбия, Белград)

ИК Гутенберг, 2020

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	7
 Глава първа. ПРОПАГАНДАТА И ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ДЪРЖАВНАТА ПРОПАГАНДА В ЕВРОПА ПРЕЗ 30-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК	
Пропаганда – история на термина и съвременни научни определения	18
Организацията на държавната пропаганда в Европа през 30-те години	25
 Глава втора. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЪРЖАВНАТА ПРОПАГАНДА В ЮГОСЛАВИЯ И БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 30-ТЕ ГОДИНИ	
ЮГОСЛАВИЯ	44
БЪЛГАРИЯ	68
 Глава трета. НОВИНАРСКИТЕ АГЕНЦИИ В СЛУЖБА НА ДЪРЖАВНАТА ПРОПАГАНДА В ЮГОСЛАВИЯ И БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 30-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК	
Новинарски агенции в Европа през 30-те години	86
Създаването на новинарски агенции в България и Югославия и техните ранни години	89
Структурата и задълженията на агенциите през 30-те години	93
Сравнителни перспективи на агенциите.....	108

ПРЕСА.....	111
Общото положение на пресата в Югославия и България.....	111
Законодателство и цензура в областта на печата в двете държави през 30-те години.....	116
Пресата в служба на държавната пропаганда през 30-те години	126
РАДИО.....	130
Създаването на радио мрежи в Югославия и България	133
Юрисдикция над радиото и радио законодателство и организация.....	134
Развитието на радиото в Югославия и България през 30-те години	138
Радиото в служба на държавната пропаганда през 30-те години.....	140
ФИЛМИ	150
Общото положение на филмовата индустрия в Югославия и България.....	151
Законодателство и цензура в областта на филмите в двете държави през 30-те години.....	154
Филмът в служба на държавната пропаганда	156
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	159

Пропагандата е форма на комуникация, която винаги е присъствала в човешкото общество, без значение от време и географско пространство. През историята хората са се опитвали да влияят един на друг, особено в борбата за спечелване или поддържане на властта. В началото на ХХ век тези усилия стават по-организирани, централизирани и координирани. На международно ниво, периода на 30-те години на ХХ век представлява специална глава в историята на държавната пропаганда поради възхода на нацизма и фашизма и тяхното глобално влияние.

Историческото развитие на шест източно и южноевропейски държави: Полша, Унгария, Румъния, Югославия, България и Гърция е донякъде подобно. Всички те започват като парламентарни демокрации и с времето се превръщат в авторитарни и полу-авторитарни режими. Едновременното разглеждане на половин дузина държави е трудна задача за един историк поради огромното количество източници на информация и литература, финансови ограничения и езикови различия. Решението да се изберат Югославия и България от тези шест държави, като казуси за сравнение в тази монография, е предимно основано на техния общ славянски произход, още повече поради приликите в развитието им през междувоенния период и най-накрая поради приликите при техните държавни пропагандни организации. Междувоенната история на Югославия и България е предимно неизвестна на читателите и дори на историците от другите европейски държави. Тази история е впечатляваща, но донякъде сложна.

Моята цел в тази монография е да обясня как е била организирана държавната пропаганда на Балканите през този период, а именно в Югославия и България, да покажа: кои институции са участвали, каква е била ролята на медиите и новинарските агенции, приликите и разликите между изследваните страни в дадена област, основните цели на пропагандата на управляващите класи, да се определят це-